

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Szedjük-e díjat a hatósági bizonyítványok után?

Aki ismeri közigazgatásunkat, jól tudja, hogy a városi Tanács rengeteg sablonos munkát végez a különböző hatósági-, erkölcsi- és becsübizonyítványok kiadásával. Körülbelül két-háromezerre tehető ezen bizonyítványok száma, melyeket a városi Tanács ingyen állít ki, körültekintően beszerzett hiteles adatok alapján.

Az ilyen bizonyítványok száma napról-napra emelkedik és miután igen sok dolgot ad a rendőrségnek és Tanácsnak, több város elhatározta, hogy ezen bizonyítványok kiállításáért mérsékelt díjat vesz a felektől.

A kiállítandó bizonyítványok után szedendő díj nemcsak bizonyos jövedelmet hajt a városi pénztárnak, hanem méltányosnak is mondható, mert elvégre a hatósági bizonyítványok legtöbbjét bizonyos előnyök és kedvezmények elérése okából kérik a felek. Ezen kedvezmények esetleges eléréseivel szemben igazán csekély teher az a néhány korona, melyet a fél a kiállítandó bizonyítványért fizet. Természetesen nem esnek díjazás alá az olyan bizonyítványok, melyek szegénységet vagy vagyontalanságot igazolnak. Másrészt, ha nem is olyan magas az összeg, mely ezend íjak címén évente befolyik a házipénztárba, vagy bármely célra szolgáló alapba, mégis hoz valamelyes jövedelmet, amit nem szabad kicsinyelnünk, éppen most, mikor városunk háztartása nagyon is megvan terhelve és a városi Tanács minden eddig kihasználatlan forrást igyekszik megnyitni a város jövedelmének gyarapítására.

Ezen díjak megállapítására nem kell sem értekezletet, sem üléseket összehívni, hanem megalkotni sürgősen egy szabályrendelet tervezetet és azt közgyűlés elé vinni. Legyen ezen szabályrendelet rövid, velős és világos. Életbe kell léptetni mielőbb, anélkül, hogy előzőleg felhánynánk a levéltárt annak kimutatására, hogy az előző években hány szegénységi-, erkölcsi-, hatósági-, becsü- és egyéb bizonyítványt adott ki a Tanács.

Ezzel kapcsolatban nagyon helyes volna arról is gondoskodni, hogy a különböző bizonyítványok kiadása gyorsabban történjék, mert bizony-bizony megesik az, hogy a sürgősen kért különböző bizonyítványokat a felek csak két-három hét múlva kapják meg. Igaz, hogy a magyar ember természetében fekszik, hogy ügyesbajos dolgának elintézését az utolsó percekre hagyja, másrészt azonban bizonyos, hogy egy-egy bizonyítványt a mostani rendszer megváltoztatásával gyorsabban is ki lehetne állítani.

Mindazt, ami a felek kényelmét előmozdítja, ami érdekeiknek kedves és a közigazgatási ügyek menetét gyorsítja — be kell állítani a közigazgatás menetébe. Ha pedig ezen felül az újítás hasznos is, kétszeresen igyekezni kell az eddigi állapotot változtatni.

Egy ilyen szabályrendelet-tervezet, vagy talán még csak indítvány feküdt a városi Tanács előtt pár évvel ezelőtt. Vegyük azt elő, vagy alkossunk egy újat és léptessük azt mielőbb életbe.

Szociális problémák.

Megakadt a szemem egy vidéki városhól írott panaszon. S mert vádja szociális életünknek igazán sarkalatos sajátságára vet fényes világot, egy kissé közelebből akarom megvilágítani. Azt írja a panaszos, hogy tavaly egy híres gyümölcsstermő vidékről a termelő hirdetése szerint elsőrangú, kézzelcsedet, külön-külön papirosba csomagolt, válogatott asztali fajalmát rendelt egyenesen magától a termelőtől s mikor kibontotta a csomagot, benne nedves polyva között ütött-vert, részben rothadásnak indult, selejtes, ugynevezett hulladékgyümölcsöt talált. Sőt, úgy látszott, hogy a kellő súly kikerüljön, a csomag aljára nem kevésbé selejtes, penészes, összelapított citromok voltak csomagolva. A reklamációjára még csak választ sem kapott. S e tapasztalatából azt az elszomorító következtetést vonja le, hogy a drágaság megszüntetését célzó azt a szociális eljárást, mely szerint egyenesen a termelőtől rendeljük gyümölcsöt, megakadályozza Magyarországon a termelőnek kereskedelmi irrealitása.

Igazán találó szót mondott. Találó a szava a mi egész szociális életviszonyunkra. A kereskedelemről a legtöbb esetben nem kell több szót vesztegetnünk. Ugyan melyikünknek nem volt még soha panasz a tej, a hus, a gyümölcs, a ruha s más egyéb dolgoknak rosszasa ellen? Melyikünk ne ismerné gyümölcsöseinknek azt a rendes furfangját, hogy a kosaruknak elejére legszebb gyümölcsüket rakják s a vásárlóknak rendesen a maguk felé, befelé rakott rosszabból adnak? A kereskedelmen kívül megtaláljuk ezt az irrealitást szociális életünknek minden területén. Nem egyéb ez, mint az az ellenmondás érvényesülésünkben, melynél fogva mások vagyunk, mint amilyeneknek látszunk, más a gondolatunk, mint az érzésünk s az érzésünk ismét más, mint a cselekedetünk.

Mert hiába, örökérvényes a logikának azonossági törvénye még a szociális életjelenségekre nézve is. Annak a logikai alaptételnek, hogy minden dolog azonos önmagával, még az életben, a társas érintkezésben is kivételt nem ismerő érvényességének kell maradnia. Csak ami önmagának teljesen megfelelő, ami egyetlenegy ponton sem áll ellenmondásban, önmagával, az lehet igaz, tökéletes, becsületes, tehát minden tekintetben reális. Az önmagának meg nem felelő, a magamagának ellenmondó, hazug, tökéletlen, becstelen, azaz minden tekintetben irreális.

Nemcsak termelőinknél találunk azonban kereskedelmi irrealitást, — hiszen a gyümölcsöt előbb szedni le, mint ahogy megérett, már önmagában is irrealitás, — hanem társaséletünknek minden terén, ahol kimondott szavunk ellene mond érzésünknek, érzésünk viszont akaratunknak és cselekvésünknek. Irrealis minden ember, aki nem annak mutatja magát, aki, vagy nem az, akinek magát mutatja. Az ilyen szükségképpen épp úgy megcsalja szociális életviszonyaiban a maga embertársát, mint az a gyümölcsstermő, aki hirdetett kitűnő gyümölcse helyett a leghitványabbat szállítja. Nem éppen irreális-e az a jóbarát, aki mást érez és mást cselekszik, mint amit mond jóbarátjával szemben? Az a tudós, aki mást tanít, mint amit cselekszik, vagy mást érez és tesz, mint amit elméletileg hirdet? Nem irreális-e az

a politikus, aki a hazája jólétének köpenyegé alatt csak a maga jólétének megvalósítására törekszik, vagy hogy önmagát boldogítsa, folytonosan csak a haza boldogítását hangoztatja?

Tökéletesen találó szót mondott tehát a mi vidéki panaszosunk. Magyarországon a szociális életnek igazi harmónikus érvényesülését minden téren megakadályozza szociális érvényesülésünknek irreálitása, vagyis önmagán belül mutatkozó alapellenmondása. Pusztán csak külsőség és látszat ma minálunk csaknem minden jelenség. A realitás, az önmagán belüli következetesség inkább csak kivétel, itt-ott szórványosan fölmerülő tünet, amelyet megcsudálunk, vagy a legtöbb esetben egyenesen megcsajnálunk.

Sőt hogy ennek a szerencsétlen szociális irreálitásnak elméletileg tudományos igazolása is lehessen, épp Magyarországon akadt egy filozófus, aki azt a híres és örökre megdönthetetlen logikai alaptételt, hogy minden dolog azonos önmagával, ilyképp alakította át korunk és társadalmunk szellemének megfelelővé: minden dolog bizonyos tekintetben azonos önmagával. Tudományosan kísérlette tehát meg annak az igazolását, hogy az a bizonyos ütött-vert gyümölcs csak bizonyos tekintetben rossz, tudniillik csak a vevő számára, de már az eladónak jó, mert hitványsága mellett is épp annyit jövedelmez, mintha elsőrendű volna.

Az irreális társadalmi élet így szülte meg minálunk az irreális logikai tudományt. S ezzel mintegy szentesítette szociális életünknek minden ferdeségét és ellenmondását.

Ámde, valamint a logikának legelső azonossági alapelve örökre megdönthetetlen, így kell megdönthetetlennek lennie annak a szociális alaptételnek is, hogy csak az a társadalmi élet lehet igaz, becsületes és értékes, tehát mindenképpen reális, amely minden tekintetben megfelel önmagának. Ez soha se fogja megcsalni, téves utra vezetni és kijátszani a másikat, a vele szociális életközösségben élő többi társát. Mert ő csak azt teszi, amit mond és érez, és azt mondja és érzi, amit mindig cselekszik.

Ez minden szociális cselekvésünknek s viszont minden szociális cselekvésünk értékelésének egyetlen igazi alapja és garanciája. Ezen a ponton kell teljesen megfordulnia a mi mai magyarországi szociális életközösségünknek. Ha meggondolja mindenki, hogy a hazugság, az ellenmondás, a látszat bármennyig tartja is fönn magát, végre egyszer mégis csak kialszik s akkor örökre megsemmisül, viszont az igazság, a következetesség, a valóság is bármily hosszú ideig lappang elnyomva, egyszer mégis csak kiderül és akkor örök is marad az uralma: akkor belátja azt is, hogy csak látszólagos haszon minden tettetés, hazudozás, ide-oda kertelés, mert az igazi s megsemmisíthetetlen hasznót csakis az egyenesség, következetesség, a szónak és tettek teljes harmóniája teremti meg.

Az életrealitás az, amelynek döntő szerepet kell kapnia az iskolában és az életben, a magán és a társas érintkezésben, az egyéni és az állami tevékenységekben. A legfelsőbb és a legalsóbb társadalmi és állami rétegekben csakis ez az életrealitás teremtheti meg a harmónikus összműködésre oly nélkülözhetetlen alapot és föltételt. Ez adja meg országunknak a külföld előtt oly mellőzhetetlenül szükséges megbecsülést és bizalmat. Tanulja meg minden magyar ember a logikus életet. Csakis annyit mondjon, amennyit érez és akar és csakis annyit érezzen és akarjon, amennyit mond. Ne igérjen többet, mint amennyit adhat s ne adjon mást, mint amit ígért.

Ez az egyéni és társadalmi életnek egyetlen logikai alaptörvénye. Ha ezt megtartjuk, akkor igazi realitást nyer az életünk önmagunkra nézve is, meg embertársaink közösségére nézve is egyszersmind.

Mirek.

— **Samassa József dr. halála.** Az egri bíboros érsek, a magyar Cicero hosszas betegség után elhunyt 84 éves korában. 1871-ben lett szepesi püspök, 1873-ban egri érsek. Nagy tudományaért, erős magyar érzéseért általános tisztelet vette körül a megboldogultat, aki főpásztori tisztelet ideje alatt hat milliót adott jótékony és kulturális célokra. Híve volt a független eszméknek és egyetlen volt a katolikus főpapok közül, aki a Kossuth Lajos temetésén megjelent. Szigorú egyházfő volt, de legszigorubb önmaga iránt. Temetése tegnap volt Egerben.

— **Halálozás.** Sulyos csapáa érte tisztársunkat *Koszaros Kálmán* gyámpénztárost. Széplékü neje a héten elhunyt azon sérülés következtében, mely egy automobilton érte.

— **Szabadságon.** *Komáromy Antal* főpénztáros és *Koncz Ákos* tb. tanácsnok főlevéltáros szabadságukat megkezdték és mindketten a Konyári Sóstó fürdőben időznek.

— **Tanítók gyógyfürdőjéről.** Általánosan ismeretes a tanítók amaz értékes mozgalma, hogy a tanítók és más társadalmi állású egyének fáradszó munkában meggyengült idegzetének erősítése, a meghülésből származó összes betegségek gyógyítása, kellemes nyári üdülése s így a további, intenzív munkához szükséges új erő gyűjtése szempontjából egy gyógyfürdő és üdülőhely létesítését vették tervbe. Mert, míg egyik-másik fürdőn létesített tanítók lakóházával a tanítók olcsó fürdői üdülésének és gyógyulásának csak egy része, az olcsóbb lakás kérdése nyer megoldást, a betegsegélyző alapok szervezésével szintén csak néhány tanító juthat olcsón fürdőhelyekre, addig a tanítók társadalmi gyógyfürdőjének szervezésével ezer meg ezer tanító és tanító-család üdülhet és gyógyulhat az otthoni költségek mellett. E föltevésről a valóságban is meggyőződést szereztek a tanítók, mert a szervezés alá vett székelyudvarhelyi Szejké fürdőn, bérleti alapon már most a jelen nyári időnyben megnyitották a tervezett fürdő és üdülőhelyüket, s számos tanító és tanító-család és más társadalmi állású egyén üdül és gyógyul ezen értékes bő forrású, kénes-sós, a herkulesi források vizével csaknem azonos összetételű gyógyvizű, erdős helyeken fekvő Szejké fürdőn. — Szerzett tapasztalataik alapján egytől-egyig elragadtatással beszélnek ezen nagy kincset érő fürdő hatásáról, gyógyerejéről s erős elhatározással vannak, ennek megszerzése és célszerű kiépítése érdekében szervezés alá vett részvénytársasági mozgalom támogatása érdekében. — A közeli napokban kibocsátandó részvénytársasági „Alapítási tervezet” szerint, a készen levő építési tervek és költségvetések alapján a részvénytőke 500,000 korona lesz s egy részvény ára alapítási költségekkel együtt 52 korona, melyet a tanítók és más állású foglalkozású egyének is jegyezhetnek. A tanítók eme társadalmi mozgalmahoz való csatlakozásra az Udvarhely vármegyei Jegyzői Egyület a napokban hozott közgyűlési határozata alapján az ország összes jegyzői egyesületeit felhívja, hogy a kibocsátandó részvények 50%-át a jegyzők vegyék meg, hogy így segítsék mielőbb céljához jutni ezen üdvös mozgalmat, a tanítók társadalmi gyógyfürdőjének kiépítését. Részvények és villatelkek vásárlása iránti szándékát bárki bejelentheti már most Gyerkes Mihály igazgatótanitónál, Székelyudvarhelyt. Részvénytársasági és a magánépítkezések az alakulás után azonnal megkezdődnek.

— **A homokkerti posta.** M. kir. posta- és távirdaigazgatóság Nagyvárad. 38,722—1912. Hirdetmény. Debreczen szab. kir. város Homokkert városrészben „Debreczen 8.” elnevezéssel folyó évi augusztus hó 16-án új postahivatal lép életbe. Ezen postahivatal postamesteri kezelésében teljes fel és leadó szolgálattal és a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt fog működni s postai összeköttetését a Debreczen 2. sz. posta- és távirda hivatalhoz és vissza naponként háromszor közeledő gyalog-

küldönc postajarat utján a Debreczen 2. sz. posta és távirda hivattal fogja nyerni. A postahivatal forgalmi körébe Debreczen szab. kir. város Homokkert városrészét osztom be. Nagyvárád, 1912 augusztus 5. Siket, m. kir. posta- és távirda-igazgató.

— **A törvényhatóságok és a magyar ipar.** Az 1907. évi III. t.-cikk rendelkezései szerint a törvényhatóságok és községek, úgy az alájuk rendelt hivatalnok és intézetek ipari szükségleteiket a magyar iparcikkek beszerzésével tartoznak kielégíteni s ezen obligáció alul csak a belügyminiszter adhat a kereskedelemügyi kormány hozzájárulása mellett, kivételes esetekben fölmentést. A belügyminiszter most újabb körrendeletben figyelmezteti ebbeli köteleességeikre a törvényhatóságokat, közölvén velük a külföldről beszerezhető (mert nálunk még nem produkált) iparcikkek jegyzékét és hangsúlyozván azt, hogy e listában elő nem forduló iparcikkek külföldről való beszerzéséhez külön-külön indokolt kérelmet kell intézni a kormányhoz.

— **Külföldi lőfegyverek bemutatása.** A pénzügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg a külföldi lőfegyverek próbája tárgyában rendeletet adott ki. A rendelet szerint nemcsak a belföldön készült lőfegyverek mutatandók be forgalombahozatal előtt a lőfegyver-próbaállomáson, hanem a külföldről behozott lőfegyverek is abban az esetben, ha azok egy más állam hatósága által a hazaihoz hasonló érvényességű próbabélyeggel ellátva még nincsenek. A vámhivatalnok a fegyverkészítők vagy fegyverkereskedők címére a külföldről bárhonnan érkezett fegyverküldeményekről a fegyverek fajának, darabszámának s a feladás helyének és a címzett nevének feltüntetésével a budapesti próbaállomást (Köztemető-ut 20/a. sz. a.) haladéktalanul értesíteni kötelesek. Vizsgálati kötelezettség alá esnek pedig az egy, két és három csövű puskák, az ismétlő puskák, a Flóbert-puskák, a pisztolyok és pisztolettek, a revolverek és ismétlő-pisztolyok, a karabélyok, a botfegyverek s egyéb kézi lőfegyverek. A légfegyverek nem esnek vizsgálati kötelezettség alá.

— **A győri kántor istanciája a debreczeni főbíróhoz.** A debreczeni levéltár érdekes levelet őriz, melyben egy nagycsaládu győri kántor a magisztrátus segítségét kéri. Megjegyezzük, hogy az ilyen kérelem akkor rendes szokás volt. A levél, mely szomorúan jellemzi a tizennyolcadik század megélhetési viszonyait, így hangzik:

Tekéntetes Biró Uram! Kegyes Nagy Jó Uram! Melly csudálatos legyen az Ur Istennek Bölts Rendelése az ő teremtésiben, azt Ember meg nem mondhattya; amidőn azon egy dolgot egyikének nagy áldására, a másíknak pedig nagy boldogtalanságára szabad akarattýából adgya.

Ugyanis Tekéntetes Uram! Az Urat, Ő kegyelmét a Felséges Isten egy szép Rendes Urival egész Uri Házának s Tekéntetes Diszes Familiájának consolatiójára kiváltképen megáldotta, a kít is hogy az Én Istenem az Ő Szent Házának Oszlopává tégyen, és az Urnak, Tekéntetes Uramnak tellyes megörvendezetésére megtartson, és sok Nemzettségekre szaporitson, alázatos teljes szivemből kívánom; engemet pedig ellenben nyoltz élő eleven gyermekekel meglátott; kik is többire oda alá, Debreczen Nemes Várossában, a Tts Urnak és a Nemes Tanátsnak Szárnyai alatt, de a szegény nyomorult feleségem nyakán nagy terhül vagynak, kik miatt magam is ide N. Györbe bujdosom, hogy itten tsekély szolgálatommal valamit táplálásokra kereshetvén, ily mesze földről is röllok viselhetnék. De mi haszna! Mert magamat is alig tarthatom, hát még anyi magzatimat hogy tartsam, nem tudom. Bezzeg azÁbrahám áldása terhes én nekem! de bizom Isten utánaz Urak könyörülő Szivekbe.

Akinek okáért az Urat, Biró Uramat és Tekéntetes Nagy Jó Asszonyomat is alázatosan instálom, mert jól tudom, esmérem és hallom Sokaktól a könyörülő kegyes Sziveket, amellyért is Isten mindedig bővséges áldást adván, azt még ezután is jobban terjeszti és az egy Urfiak bizony Tiz Nemzettségre Szaporitgya, Méltóztassanak Szegény Feleségem és Árváknál nyomorultabb gyermekecskéimre ottan kegyes Szemekkel tekinteni, melly szép gratiáért Tekéntetes Biró Uramnak s az Asszonyomnak a koronás Prófétával minduntalan az Ur Házában Szép virágzó életekért s boldogulásukért gyönyörűségezen énekelni meg nem szűnendek és az azt egész Világ előtt is dicsekedni el nem mulasztom.

Maradok hőtíg A Ttes Urnak N. Györ, 1762. die, V. Mai, nagy alázatos Szegény Éneklő szolgája, a Nemes Győri Rka. Eccla Cantor és érdemetlen éneklő szolgája Szabó Pál.

A levél hátán a következő végzés olvasható: Perceptor Uraimék alkalmas módon külgyenek a Szegény Éneklőnek 10 Rforintokat és animadvertálják otthoni nyomorult Feleségét és árváit.

Alapított 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS »
KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.
 (VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺☺☺☺☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésesebben állíttatnak ki. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺☺☺

Tartós betűrebből készült tömöntrvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

Debreczen szabad királyi város

világítási vállalata

városi üzlet Piac-utca 81. sz. alatt.

Elvállalja: légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világítási és ipari célokra. Gázkályhánál és főzők-
nél az elhasznált légszesz legfeljebb egyharmadrész áru, mint
a tüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzá-
való felszerelések kaphatók. Szállít mindenféle dinamó gépeket
és villamos motóro- **pirszén (kocsz)** házhoz szál-
kat. — Elsőrendű **litva** olcsóbban
mint bárhol **porosz kőszén** megrendelhető a lég-
és tiszta: **szeszgyárban** vagy a
városi üzletben. Valamint épületek és favazak megvédésére való
fekete kőszén kátrány tetszés szerinti mennyi-
ségben. — Mindennemű
felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő _____
gépészmérnök.

Gyári telefon: 74.

Városi üzlet telefon: 90.